

marketing

Riekje Swart, Art & Project en Espace in Amsterdam, en Waalkens in Finsterwolde — die inmiddels allemaal in de annalen zijn bijgeschreven.

Kunstkoopregeling

In de jaren zestig, toen de galeriepioniers begonnen, moest het kunstpubliek nog worden opgevoed. En de galeriehouders zagen dat als hun opdracht. Kunst was de uitdrukking van een beter leven, van een nieuwe vrijheid. Kunst kon de mens beter maken. Maar het was vooral een dunne intellectuele bovenlaag die zich met eigentijdse kunst wilde engageren. Critici wazen de weg, naar de galleries, naar de musea, en deden dat vaak vanuit een uitgesproken persoonlijk engagement. Tegenbosch was, voordat hij begon als galeriehouder-kunsthandelaar, criticus bij de Volkskrant. Hij vond dat hij kennis moest bijbrengen, de kunst uit moest leggen, rijp en groen van elkaar moest onderscheiden. En vooral: een oordeel vellen. Kunst of geen kunst, daar moest het volgens hem om gaan.

Wie oudere verzamelaars uit Nederland spreekt, komt onvermijdelijk de naam van Lambert Tegenbosch tegen. Velen zijn door hem op het paard gezet, zijn mede door hem verzamelaar geworden. Aspirant-verzamelaars werden aan de hand genomen en ingewijd. Tegenbosch nam hen mee naar reeds bestaande collecties, organiseerde etentjes met collega-verzamelaars om elkaar te inspireren.

Niet onbelangrijk bij dat missiewerk was dat Tegenbosch de aankoop van kunst mogelijk

maakte door de klant in termijnen te laten betalen. Hij wilde gretigheid zien en stimuleren.

Verzamelaars Roelie en Siemon Dijkstra herinneren zich hun eerste aankoop, gedaan in 1986, nog levendig. 'We waren tijdens onze vakantie op een camping in De Peel beland en het regende alleen maar', vertelt Siemon Dijkstra. 'Om aan die troosteloosheid te ontsnappen besloten we een uitstapje te maken. Ik had ergens gezien dat er in Heusden, niet zo ver van de camping, een galerie was. We zagen een schilderij van Klaas Gubbels en werk op papier van Anton Heijboer. We waren meteen helemaal verkocht. We konden het eigenlijk niet betalen, maar Lambert Tegenbosch gaf het ons zo mee. De betaling zou wel goed komen. Dat iemand die ons niet kende zo veel vertrouwen in ons had. Vanuit een camping in de regen naar die enerverende wereld van de kunst — we voelden ons opgetild.'

In 1984 vond Tegenbosch een inventieve en structurele oplossing voor het tekort aan geld als het om het kopen van kunst ging: een rentesubsidieregeling. Die inmiddels bijna een kwarteeuw oude vondst heet tegenwoordig Kunstkoopregeling en zo'n 150 galleries doen eraan mee. 'Ik zat in het bestuur van de galerievereniging die door de regering werd gevraagd een mechanisme te bedenken dat de vraag zou stimuleren', blikt Tegenbosch terug. 'Tot die tijd werd vooral de aanbodkant gesubsidieerd. Maar de nieuwe regeling moest op alle terreinen voordeel opleveren: hij moest aankoop door particulieren beter mogelijk maken, het inkomen van kunstenaar en galeriehouder vergroten en het

mocht de Staat per saldo geen geld kosten.'

Bij de kunstkoopregeling betaalt de klant in termijnen en neemt het ministerie van OCW de rente voor zijn rekening. De regeling is sinds haar ontstaan enorm gegroeid in populariteit: van 1420 leningen in 1997 tot 3397 leningen in 2005. De investering die de overheid doet in vorm van gedeerde rente, een bedrag van 900.000 euro, genereert bij de galleries een omzet van zo'n 20 miljoen euro — een multiplier-effect van veertig. Onderzoeken van de Boekmansstichting en de Mondriaanstichting tonen aan hoe positief de regeling uitpakt voor de galeriebranche. Tussen 1995 en 1999 steeg de gemiddelde omzet van galleries die deel mogen nemen aan de regeling met vijftien tot twintig procent per jaar. De huidige minister van OCW, Ronald Plasterk, was vorig jaar van plan om de regeling te schrappen. Dat zou desastreuze gevolgen hebben voor de branche die weliswaar zakelijker is geworden maar nog steeds mede afhankelijk is van zo'n regeling. Alleen onder zware druk zag de bewindsman van zijn voornemen af.

Financieel fundament

Tegenbosch heeft zichzelf nooit 'galeriehouder' willen noemen. Hij dreef wel een galerie, waar hij jonge kunst presenteerde, maar het financiële fundament onder zijn onderneming was de secundaire markt. Kunsthandel heet de zaak ook nog altijd, zoals blijkt uit het bord naast de voordeur. Tegenbosch kocht klassieke moderneren op veilingen, verkocht die met een flinke

Miriam en Irving van Dijk komen uit de zakenwereld en hebben nu een galerie